

DEFNE UÇKUN

61 YIL

1

Odanın küçücük penceresinden her akşam yaptığım gibi yine gökyüzünü izliyorum. Gökyüzü olduğundan daha karanlık, kulağımı sağır edecek kadar bağıyor. Önümdeki parmaklıkların ardından sesler geliyor. Her zaman olduğundan farklı bu sefer başka bir şey konuşuyorlar. Bana gelen ayak sesleri duyuyorum –bunları her gün duyuyordum neden şimdi bir anda farklı geldi?- Kafamı, hala bana bağıran gökyüzüne çevirdim, su sesi gelmeye başladı parmaklıkların arkasından gelen ayak sesiyle birlikte, gök bana daha çok bağıyor, su sesi daha da hızlanıyordu. Ayağa kalktım, duvardaki kırık aynada duran kişi bunca zamandır hiç değişmemiş halâ donuk bir şekilde bana bakıyordu. Sesler bir anda kesildi; parmaklıklarda siyah üniforma giymiş, düğmelerden birisi açık, açık olan düğmenin diğerlerinden farklı olarak üç deliği bulunan, kafasında rozetli şapkası olan yüzünü karanlıktan dolayı ayırt edemediğim biri belirdi. Parmaklıkların kilidi açıldı. Yemek getireceğini düşünüp kımıldamadım. Kolumdan tutup beni ayağa kaldırdı. Halâ donuktum. Ruhum ve vücudum ayrı yerlerde gibi. İçerde olduğum her an ruhum bedenimden ayrılıyor ve bedenim kaskatı kesiliyordu. Sadece yürüyorduk aydınlık koridor ışıklarının altında ama varacağımız yer bir o kadar karanlık bir yer...

Halâ yürüyorduk, buraya ilk geldiğim günkü yollardan geçiyordum. Bir resme bakıp eskiyi hatırlarsın, görüntü aynıdır ama içeriği amaçları değişmiştir belki de. Belki de sileceklerdi beni bu yerden ya da en büyük cezayı vereceklerdi bana. Sonunda mahkeme salonuna ulaştık. Her şey tam gibi, hiç tanıdık yüzler olmaması dışında. Benim için bir çok insan bekliyordu 61 yıl önce, şimdi neden yoklardı onlara kötü bir şey mi yaptım yoksa zarar mı verdim?.. Tabii ya onları 61 yıl boyunca yalnız bıraktım, hiçbir iletişim kurmadım. Onlara her şeyi anlatabilirdim, onları sevdiğimi söyleyebilirdim. Sadece zamanımı boşa harcamışım. Beni unutmuşlar mıdır?..

İşte o anda çok yüksek bir güm sesi geldi. Üniformalı adam kollarımı serbest bıraktı. Şimdi herkes sırayla salonu terk ediyor, ne yapmam gerektiğini bilmiyorum. Hayatım boyunca dört duvarla çevrili kapısı demir parmaklıklar olan yerde yaşadım kimse serbest bırakmamıştı beni ne yapacaktım ne yapmam gerekiyordu? Salonun kapısından dışarıya çıktım, yine yürümeye başladım. Bir adım, iki adım, üç adım çizgilere basma. Çok çocukça şeyler bunlar, ilk geldiğimde hiç böyle değildim. Kendimden büyük biri olarak geldim şimdi de kendimden çok küçük biri olarak çıkıyorum. Yapmadığım şey yüzünden cezalandırılmak bu kadar küçültür mü insanı? Yürürken yerdeki çizgilere basmamaya çalışmak kadar... Düşünecek çok bir şeyi olmayıp adımlarını sayacak kadar... Başka insanların sesini duymayıp sadece hayal dünyasını duyacak kadar...

Karşıdaki masada duran koyu yeşil kazaklı, saçları beyaz, gözlüklü adam bana bir şeyler söylüyordu. Bana bir poşet uzattı. Poşetin içindekiler benimdi, benden geriye kalanlar. Babamın bana aldığı deri kol saati, kemerim, biraz para ve üstündekilerin yüzleri silinmiş bir adet fotoğraf, bu fotoğraf ailemin fotoğrafı. Buraya gelmeden önceki gün çektiymiştik hatıra olarak, şimdi ise kimse kalmamıştı fotoğrafta.

Bunları bana veren adam bir süredir bana bakıyordu. Derin bir iç çekip oturduğu yerden kalktı ve dışarı çıktı. Eşyalarımı poşete koyup ben de dışarı çıktım. Hava halâ karanlık, tek tük ışıklar dışında başka bir şey yok bomboş bir bahçe, rüzgar yılların uzattığı saçlarımı sola doğru uçuruyordu. Yağmur da hafiften başladı. Birden düşündüm de nereye gidecektim şimdi benim evim burasıydı; küçük pencere, yatağım ve düşüncelerim. Şu saatten sonra bunları bırakıp nereye gidebilirdim ki?

Birkaç adım ilerimde duran banka doğru ilerledim. Küçükken arkadaşlarımla parka gidip oyun oynarken annem benimle gelip banklardan birine oturup tüm gün beni izlerdi. Banka oturdum, karşımda izleyecek çocuklar olmasa da yerdeki lamba direklerinin gölgesini izliyordum. Yağmur daha da hızlanıyor, kuşların sesiyle birleşip bana bir melodi olarak geri geliyordu. Sadece oturdum, bekledim, düşündüm. Bir şey olmasını istiyorum ama ne olmasını istediğimi bilemiyorum. Yağmur dindi, hava biraz açılmaya başladı. Yanımda duran, yağmurdan sırlıslık olmuş poşeti elime aldım ve fotoğrafa tekrar baktım. Siyah beyazlıktan başka hiçbir şey yoktu. Poşete geri koyacakken fotoğrafın arkasında bir şeylerin yazılı olduğunu gördüm.

2

Koridorlar uzun süredir bomboş. Dışarı zifiri karanlık, gök kulağımı sağır edecek kadar bağıyor. Masamın başında işlerimi halletmeye çalışıyorum. İçerdeki insanlardan biri olup bir daha hiç çıkamama gerçeğini 61 yıldır düşünüyordum. Yaptığım çok büyük bir hata ve ben bu hatayı iki kere yapmıştım. Bunun vicdan azabıyla nasıl yaşayabildiğimi ve bu duruma halâ hata dememi anlayamıyorum. Saatin tik tak sesiyle birleşip bu düşünceler aklımdan hiç çıkmıyordu. Ben yaşayabilecek bir canı iki kere öldürmüştüm.

Saat 02.57 gibi uzun koridorun sonundan sesler gelmeye başladı. İki gardiyan ellerinde kelepçeyle bana doğru geliyordu. Gardiyanları her gördüğümde içime bir şüphe düşer, yaptığım bu hataların(!) karşılığını vermeye geleceklerini düşünürüm. Saatle ritmik bir şekilde yürüyorlar ama kalbim bu ritmi bozuyordu. Gardiyanlar koridorun sonundan kapıya döndü, işte o zaman denizin ortasındaki küçük tekneme gelen büyük dalgalar rüzgarla yön değiştirmişti. Artık güvende zannediyordum kendimi ama halâ uçsuz bucaksız denizin ortasında küçük teknemin içindeydim. İşte içimdeki bu kaygı ve korku hiç bitmeyecek, denizin suyu hiç çekilmeyecekti. Her dakika teknedeki atlayıp kendimi denize bırakma isteği, teslim olma isteği hep vardı. Ama bunu yapsam bulunduğum yerden iki duvar ötede parmaklıkların arkasında yaşama düşüncesi...

İki dakika on üç saniye sonra koridorun sonunda üstünde yırtık, eski, çizgileri eğri giden kazağı ve yine yırtık siyah pantolonu olan, saçlarındaki beyazları belirginleşmeye başlayan birisi belirdi. Nereye gideceğini bilmiyor gibiydi. Hah tabii ya bir mahkumdu, bunu nasıl

anlayamadım. Oysaki her gün hapse girme, idam edilme korkusu bana bir mahkumun serbest bırakıldıktan sonra ne yapabileceğini, nasıl görünebileceğini de düşündürüyordu.

Bir süre izledim, yürürken çizgilere basmamaya çalışıyor, galiba adımlarını büyük ve dikkatli atıyordu. Çok çocukça davranışlar bunlar. “Sanki her gün herkesin tek bir nefesinden korkmak çok olgunca bir davranış.” Bu kendi içimde iğneleyici hatırlatmalarım beni kahrediyordu. Ya da 61 yıl önce arkadaşım dediğim kişiye attığım, hayatını mahvetmesine neden olacak iftiranın karşılığıydı bunlar. Bu iftiradan sonra çok uzaklara kaçmaya çalıştım ama sonum yine de burasıymış.

Adam tepkisizdi, yere bakmayı sürdürüyordu. Üzerindeki numaradan eşyalarını bulmak için adama yakından baktığımda bana birini andırdığını sandım. Tanıdığım insanlardan uzak durmak benim için en iyisi olduğu için çok kurcalamadım. Eşyalarını verdim, içindekileri çıkarıp incelemeye koyuldu. Mesaim bitti sayılırdı, eşyalarımı alıp dışarı çıktım ve evin yolunu tuttum. Birkaç saat önce fırtınanın dinmesine rağmen yağmur tekrar başlayacak gibi gözüküyordu. Biraz daha yürüdükten sonra tahmin ettiğim gibi yağmur başladı, şemsiyemi unuttuğumu fark edip tekrar döndüm.

Yağmur giderek hızlanıyordu, bahçenin kapısından girdiğimde bankta oturan uzun saçlı adamı gördüm. Ona halâ mahkum demek ne kadar doğru bilmiyorum ama düşüncelerinin mahkumu olduğu kesindi. Yine yere bakıyordu. Benim gibi o da ıslanmıştı, üzerindeki kıyafetler ince gözüküyordu. “Ne oldu, haline mi üzüldün, hatalarını telafi etmeye mi çalışıyorsun?” İçeri girdim ve kafamı duvara vurdum bu düşüncelerin gitmesi için. Unutmaya çalışıyorum ama kafamı çevirdiğim her taraf su, gözümü kapatsam ben de düşüncelerimin mahkumu olacaktım. Odaya girip şemsiyemi aramaya başladım.

1

Üzerinde yazan yazıyı okuyamıyordum sanki hiç görmediğim bir dilde yazılmış fotoğrafı daha fazla ıslanmaması için hızlıca poşete koydum. Geldiğim evi bulmak istiyorum fakat kapılar bir bir yüzüme kapanıyordu.

Bahçe kapısı hareket etti, bu eşyaları -beni- bana veren adam gelmişti. Yürüyüp binanın içine girdi. Daha fazla burada durmanın bir anlamı olmadığını düşünüp gitmeye karar verdim. Ayağa kalktım ve yürümeye başladım, bir adım, iki adım, üç adım birikintilere basma...

2

Altı dakikanın sonunda şemsiyemi buldum. Zaman benim için çok önemliydi, nefes aldığım her dakika haksız yere yaşıyordum.

Tekrardan dışarı çıktığımda bankın boş olduğunu gördüm, adam gitmişti. Yağmur biraz daha azalmış olsa da halâ devam ediyordu nereye gitmiş olabilirdi ki? “Ne o, halâ mı merak ediyorsun, çok mu umurunda ha, vicdanlı mısın sen?” Bu ses kafamın içinde

dayanılamayacak şekilde bağıyordu. Dikkatimi dağıtmak için şemsiyemi açtım ve yağmurun sesi altında evimin yolunu tuttum.

Yavaş yavaş gün ağarmaya başladı. Evimin kapısına geldim, anahtarımı çıkarıp kapıyı açtım. Üst kattaki dökük pencereye dönük olan bordo, tozlu, altından ipleri sarkmış koltuğuma oturup güneşin doğuşunu izlemeye başladım. Her buraya oturduğumda karşıdaki ev gözüme takılır. Belki de bugün çok mutlu görünecek bu ev, şu an karanlık görünüyor, içindeki kasveti dışarıya çok yansıtmasa da evin dışı belli ediyor. Ya da belki de bana böyle gözüküyor hikayesini ben yarattığım için. Kahvemi yudumlayıp güneşin doğuşunu, güneşimin batışına bakarak seyrediyordum.

1

Dokuz yüz yetmiş üç adım, birikintiye basma. Artık durmam gerekiyor insanların çok olduğu bir yere gelmişim. İlerideki beyaz ama kirlenmiş elbiseli kadın, siyah ceketli, uzun botlu adamı kahkahalar atarak kolundan çekiştiriyordu. Kadın daha fazla çekiştirince birlikte yerdeki su birikintisine düştüler ve kahkahaları daha da yükseldi. Arkadaki parkta çocuklar koşuyordu, insanlar kaldırımında aceleleri varmış gibi hızlıca yürüyorlardı. Ben de yürümeye devam ettim. Çok şey değişmişti. 61 yıl önce soluduğum hava şimdikinden çok farklıymış. Yoldan geçen arabalar, kuş sesleri, yerdeki küçük toz tanesinin hareket edişi bile...

İlerde beyaz renkli, dışından çiçekler sarkan bir ev gördüm. Evin yanında küçük bir kulübe vardı. Gidecek yerim yoktu hava da soğumaya başladığı için kulübeye girebilirim diye düşündüm. Biraz daha ilerledim insanlar kulübede sıra beklemeye başladığı için artık giremeyeceğimi anladım. Yolun karşısındaki parka yürüdüm. Banka oturdum ve sadece düşündüm. Bunun nasıl olduğunu, geçmişi, geleceği, şimdiyi... Tabii ki artık bir önemi kalmamıştı bunların ama çarem yoktu düşünmekten başka.

İnsanlar birer birer gidiyordu. Hava kapanmaya tekrar yağmur yağmaya başlamıştı. Kimsesizler Parkı'nda kimsesiz biriydim. Kalkıp kalacak bir yer aramaya başladım. Kulübenin yanındaki beyaz çiçekli ev beni alır mıydı acaba? Elimde hiçbir şey kalmamıştı artık. Beyaz çiçekli ev beni istemezdi bu halimle. Peki ya karşısındaki eskimiş, dökülmüş siyah ev ister miydi beni? Birbirimize benziyorduk aslında.

Eve doğru yaklaştım, daha fazla ıslanmamak için içine girdim. İçinde bazı eşyalar vardı ama en az ev kadar döküntüydü. İlerledikçe eşyalar parlayıp geri dönüyordu sanki, sanki uzun zamandır kimseyi görmeyip birisi onları ziyarete gelince sevinip gelen kişinin halini görünce geri üzülüyorlardı. Merdivenlerden yukarıya çıktım. Üstü tozlu yırtık bir bezle örtülmüş pencereye dönük bir koltuk vardı. Poşeti oraya koydum. Isınmak için bir şeyler aramaya koyuldum. Karşıdaki masanın üstünde bir mumla son bir tane kibrit kalmış kibrit kutusu vardı. Kibriti çıkarıp mumu yaktım. Koltuğun yanındaki sehpa mumu koydum, koltuğa oturdum ve pencereden dışarıyı izlemeye başladım. Karşımda beyaz çiçekli ev duruyordu. Pencerede birisi vardı, aynı şekilde o da mum yakmış beni izliyordu. Koyu yeşil kazaklı, saçları beyaz, gözlüklü adam. Bu eşyaları -beni- bana veren adam.

Hava kapanmaya, yağmur yine yağmaya başlamıştı. Pencereden ışık zor geliyor diye mum yaktım ve düşünmeye devam ettim. Saat ilerledikçe düşüncelerimin sesi yine artıyor, kendime zarar veriyordum. Yağmur damlaları pencereye düşünce dışarıyı görünmeyecek bir hal aldı. Güneş doğuyordu ama yağmur bulutları güneşin parlamasına engel oluyordu. Arkama yaslanıp derin bir iç çektim. Tekrar pencereye döndüğümde pencerenin ardında bir ışık gördüm. Ayağa kalkıp pencereyi açtım. Karşımdaki evde üstünde yırtık, eski, çizgileri eğri giden kazağı ve yine yırtık siyah pantolonu olan, saçları koluna kadar inen beyazları belirginleşmeye başlayan adam durmuş bana bakıyordu. İşte o zaman teknemin su almaya başladığını fark ettim. 61 yıldır sağ kalabilen teknemin küçük bir mum ışığıyla batışını izledim.

Bu saatten sonra yapılacak tek bir şey vardı; kendimi uçsuz bucaksız denize bıraktım..